

REGLEMENT FOR BÅTSFJORD KOMMUNES FINANSFORVALTNING

FINANSREGLEMENT

Vedtatt av kommunestyret
25.10.2016 sak 50/16

REGLEMENT FOR FINANSFORVALTNING

1. Finansreglementets virkeområde.....	3
1.1 Hensikten med reglementet.....	3
1.2 Hvem reglementet gjelder for.....	3
2. Hjemmel og gyldighet.....	3
2.1 Hjemmel.....	3
2.2 Gyldighet.....	3
3. Forvaltning og forvaltningstyper.....	3
4. Formålet med kommunens finansforvaltning	4
5. Generelle rammer og begrensninger	4
6. Risikoprofil.....	4
7. Finansiell risiko	5
8. Administrativ/operasjonell risiko	5
9. Risiko for aksjemarkedet.....	5
10. Rammer for risiko	5
10.1 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	5
10.1.1 Vedtak om opptak av lån.....	5
10.1.2 Valg av låneinstrumenter.....	6
10.1.3 Tidspunkt for låneopptak.....	6
10.1.4 Valg av rentebindingsperiode.....	6
10.1.5 Størrelse på enkeltlån - spredning av låneopptak.....	6
10.2 Ledig likviditet og andre midler beregnet på driftsformål.....	7
10.2.1 Innskudd bank.....	7
10.2.2 Andeler pengemarkedsfond.....	7
10.2.3 Felles plasseringsbegrensninger.....	7
10.3 Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.....	7
10.3.1 Formål.....	7
10.3.2 Etske retningslinjer.....	8
11. Rapportering og kontroll.....	9
12. Fullmakter til rådmannen.....	9
13. Konstatning av avvik.....	10
14. Kvalitetssikring.....	10
Forklaring av ord og uttrykk.....	11

1. Finansreglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

1.2 Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Båtsfjord kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11 og interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27.

I den grad disse virksomhetene har en egen finansforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et omforent finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Dette reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 52
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009-06-09 nr. 635).

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft med umiddelbar virkning etter at det er vedtatt i kommunestyret. Finansreglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Båtsfjord kommunes finansforvaltning.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

4. Formålet med kommunens finansforvaltning

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en *rimelig avkastning* samt *stabile og lave netto finansieringskostnader* for kommunens aktiviteter innenfor *definerte risikorammer*.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til en hver tid har likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud

5. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finansreglementet, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansielle risiko, jfr. kommunelovens §52.
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det påligger rådmannen en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Det tilligger rådmannen å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Det tilligger rådmannen med hjemmel i dette finansreglementet, å utarbeide nødvendige fullmakter/instruksjoner/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Plassering av Båtsfjord kommunes midler i verdipapirer, skal skje iht. etiske kriterier. Kriteriene er beskrevet under plassering av langsiktige finansielle aktiva, pkt. 10.3.2. Så langt det er praktisk mulig skal disse etiske kriterier også gjelde for plasseringer i verdipapirfond.

6. Risikoprofil

Kommunen skal ha en lav- til moderat risikoprofil med fokus på å redusere i hvilken grad endringer i finansmarkedene vil påvirke kommunens finansielle stilling.

7. Finansiell risiko

Kommunen påtar seg finansiell risiko ved plassering av midler og lån av midler. Kommunens finansforvaltning skal ikke påføre kommunen vesentlig risiko. Med finansiell risiko menes:

- **Kredittrisiko:**
Risiko for tap som følger av at låntaker eller motparten i en kontrakt unnlater å innfri sine forpliktelser.
- **Likviditetsrisiko:**
Risiko for at eiendeler ikke kan omsettes nær markedsverdi i løpet av en avgrenset tidsperiode.
- **Finansieringsrisiko:**
Risiko for ikke å kunne finansiere egne lånebehov.
- **Renterisiko:**
Risiko for endringer av verdien på eiendeler, gjeld egenkapital som følge av renteendringer
- **Valutarisiko:**
Risiko for endring av verdien på eiendeler, gjeld egenkapital som følge av endringer i valutakurser.

8. Administrativ/operasjonell risiko

Risiko for at kommunen internt (eller hos motpart i transaksjoner) ikke har tilstrekkelig kompetanse/bemanning, systemer, rutiner, samt ressurser generelt til å gjennomføre kommunens vedtatte finansforvaltning.

9. Risiko for aksjemarkedet

Risiko for at aksjemarkedet eller det aktuelle investeringsobjekt vil stige eller falle – både på kort eller lang sikt.

10. Rammer for risiko

Kommunens finansforvaltning skal drives slik at kommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko.

10.1 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

10.1.1 Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Vedtaket skal minimum angi lånebeløpet, dersom Kommunestyret ikke sier noe særskilt om nedbetalingstid er dette delegert til rådmannen, jfr. pkt 12a.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak skal det gjennomføres låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår, og for øvrig forvaltning av kommunens innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 50 om låneopptak.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

10.1.2. Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper.

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

10.1.3. Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

10.1.3. Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Det skal innhentes tilbud fra minst to låneinstitusjoner. Prinsippet fravikes ved låneopptak til videre utlån fra Husbanken (startlån).

10.1.4. Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende;

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- b) Renteutviklingen skal kontinuerlig overvåkes for å vurdere binding av renter. Andel av lån til fastrente skal være på et nivå som er fornuftig avhengig av rentemarkedet.

10.1.5. Størrelse på enkelt lån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende;

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.

10.2 Ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål.

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) kan plasseres i bankinnskudd og pengemarkedsfond. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

Kommunens driftslikviditet skal plasseres i kommunens hovedbank, eventuelt supplert med innskudd i andre større spare- eller forretningsbanker.

Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, utover hva som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser, fratrukket estimerte innbetalinger, de nærmeste 3 måneder, kan plasseres etter følgende retningslinjer:

10.2.1. Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Lengden og størrelsen på tidsbinding skal ikke overstige tidshorisont fra likviditetsbudsjett.
- b) Tidsinnskudd kan kun skje i bank med kredittrating A- eller bedre.

10.2.2. Andeler i pengemarkedsfond

For plassering i pengemarkedsfond gjelder følgende:

- a) Midler kan kun plasseres i fond forvaltet av selskap med bred verdipapirforvaltning og som inngår som en del av anerkjent institusjon/finanskonsern.
- b) Det skal kun plasseres i fond med rentefølsomhet kortere enn 12 måneder.
- c) Det kan ikke plasseres midler i pengemarkedsfond som inneholder industriobligasjoner, ansvarlige lån eller fondsobligasjoner.

10.2.3. Felles plasseringsbegrensninger

- Kommunens samlede innskudd i bank/kredittinstitusjon (inkl. direkte eie av verdipapirer utstedt eller garantert av institusjonen) skal ikke overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital
- Kommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital.

10.3. Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

10.3.1 Formål

Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva har som formål å sikre en langsiktig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne i Båtsfjord kommune et godt tjenestetilbud.

Omfatter aktiva hvor kun avkastning disponeres i årsbudsjettperioden.

- Ved plassering av langsiktige finansielle aktiva skal den finansielle risiko være lav.
- Langsiktige finansielle aktiva kan foruten bankinnskudd, plasseres i pengemarkeds-, obligasjons- eller aksjefond.
- Maksimum plassering i pengemarkeds og obligasjonsfond er 10 millioner kroner.
- Maksimum plassering i aksjefond er 5 millioner.
- Midler plassert i aksjefond skal ha en tidshorisont på minst 5 år.
- Aksjefond skal spres på norske, nordiske og eller fond med minst 60 % europeisk plassering. Ingen fondstype skal ha mer enn 50 % av plasseringen
- Ved kursoppgang på minst 10 % netto, kan gevinsten tas ut og plasseres på et ”gevinstfond” i bank. Gevinstfondet skal ikke disponeres før det utgjør minst 10 % av sen samlede plassering i aksjefond.
- Båtsfjord kommune skal holde seg til de samme etiske retningslinjer som staten benytter.

10.3.2 Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Båtsfjord kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltningen.

Disse retningslinjene innebærer blant annet at selskaper som produserer særlig inhumane våpen skal utelukkes fra porteføljen. Videre skal selskaper utelukkes dersom det er åpenbar uakseptabel risiko for at kommunen gjennom sine investeringer medvirker til:

- Grove eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter, som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, utnyttelse og annen utbytting av barn
- Alvorlig krenkelse av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon og andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer

Båtsfjord kommune vil påse at samarbeidende forvaltere er informert om både forvaltningsrammer og etiske retningslinjer i kommunens Reglement for finansforvaltning. Det er Båtsfjord kommunes mål at kapital ikke plasseres i selskaper med en uakseptabel etisk profil, og at det derfor velges forvaltere som hensyntar de etiske sidene ved utvelgelsen av sine investeringer.

Dersom kommunen blir gjort oppmerksom på at det hos en forvalter er plasseringer i selskaper med en uakseptabel etisk profil, skal dette tas opp til diskusjon med forvalteren med sikte på at nevnte plasseringer gjort av forvalteren, opphører, eller at kommunen trekker seg ut av det aktuelle produkt hos forvalteren.

11. Rapportering og kontroll

Formål med rapportering er å informere om finansforvaltningens faktiske resultat, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt.

Rådmannen skal 2 ganger i året legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for kommunens finansforvaltning. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

- Oversikt over gjeldens fordeling på lånetype, renteutvikling og låneinstitusjon
- Oversikt over plassering av ledig likviditet med fordeling på aktivaklasse og vilkår
- Oversikt over plassering av langsiktig finansiell aktiva med fordeling på aktivaklasse og vilkår
- En beskrivelse av forventet utvikling i markedet fram til neste rapporteringstidspunkt og hvilke konsekvenser rådmannen trekker av dette

Ett eventuelt samlet verdifall på langsiktige finansielle aktiva skal oppgis, og rådmannen skal kommentere kommunens evne til å bære det potensielle tapet. Dersom rådmannens vurdering er at det potensielle tapet er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal rådmannen legge frem forslag til endring i reglementet og sammensetningen av den risikobærende porteføljen.

12. Fullmakter til rådmannen

Kommunestyret gir rådmannen følgende fullmakter:

a. Opptak av lån (gjelder også refinansiering og sammenslåing av lån)

- Ta opp lån for lån innarbeidet i budsjettet som er vedtatt av kommunestyret
- Refinansiere eldre gjeld og til å sammenslå løpende lån innenfor de avdragsbetingelsene som har vært vedtatt ved første gangs låneopptak
- Velge låneinstitusjon, avdragstid og rentebetingelser
- Fullmakten gjelder innenfor rammene gitt i dette reglementets punkt 10.1.

b. Plassering av ledig likviditet

- Velge finansinstitusjon
- Forhandle og bestemme vilkår for plassering
- Bestemme sammensetningen av plasseringen
- Fullmakten gjelder innenfor rammene gitt i dette reglementets punkt 10.2.

c. Plassering av langsiktig finansiell aktiva

- Velge finansinstitusjon og bestemme fondstype
- Forhandle og bestemme vilkår for plassering
- Bestemme sammensetningen av plasseringen
- Bestemme sammensetningen av plasseringen innen de rammer som er gitt i reglementets punkt 10.3.

13. Konstatering av avvik

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket dersom dette er større enn NOK 100.000,-, skal uten ugrunnet opphold rapporteres til kommunestyret sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Dersom den konstaterte økonomiske konsekvens av avviket er mindre enn NOK 100.000.-, kan slik rapportering utestå til neste ordinære finansrapportering til kommunestyret.

14. Kvalitetssikring

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Rådmannen pålegges ansvar for at slike eksterne vurderinger innhentes.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finansreglement.

Det skal rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene som del av den rapporten som viser utviklingen gjennom siste kalenderår og status ved utgangen av året.

Forklaringer av enkelte ord og uttrykk

Obligasjon: Rentebærende verdipapir, som oftest børnotert. Bevis på at man har lånt ut penger til en bedrift, staten, kommune, fylkeskommune eller andre. Obligasjonens løpetid skal være lengre enn 12 måneder når den legges ut for salg. Når det generelle rentenivået går opp, synker kursverdien på obligasjonen og motsatt når renten går ned.

Obligasjonsfond: En formuessamling der flere innskyttere har gått sammen for å la sine penger forvaltes i et felleskap. Verdipapirfondet er underlagt div. lovmessige begrensninger, bl.a med hensyn til spredning på antall papirer. Fondet forvaltes av et forvaltningsselskap. Innskyttere plasserer pengene i obligasjonsfondet som tar et forvaltningshonorar for å administrere fondet.

Sertifikater: Rentebærende verdipapir med kortere løpetid enn 12 måneder på utleggstidspunktet. Fungerer i praksis som en obligasjon.

Pengemarkedsfond: En formuessamling av sertifikater og bankinnskudd som forvaltes av et fondsforvaltningsselskap. Fungerer på samme måte som et obligasjonsfond. Pengemarkedsfond gir, over tid, som regel innskytterne bedre avkastning enn bankinnskudd. Bruk av pengemarkedsfond sikrer god spredning av kredittrisiko.

Aksjer: En aksje er et egenkapitalinstrument. En investering i en aksje gir intet krav på rente eller utbytte. Aksjer gir over tid normalt en bedre avkastning enn en investering i rentebærende instrumenter, dog er risikoen normalt betydelig høyere. Dersom et selskap går konkurs er for eksempel normalt hele verdien av en aksje tapt. En investering i aksjer og aksjefond forutsetter at en investor har en lengre investeringshorisont enn ved plassering i rentepapirer.

Aksjefond: En formuessamling av egenkapitalinstrumenter som forvaltes av et forvaltningsselskap. Fungerer på mange måter som pengemarkeds- og obligasjonsfond. Bruk av aksjefond sikrer god spredning av risiko i forhold til investeringer i enkeltaksjer.

Finansinstrumenter: Obligasjoner, sertifikater, verdipapirfond, aksjer m.m.

Portefølje: En samling av ulike verdipapirer.